

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3210/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1.1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. ifj. Lomnici Zoltán ügyvéd, Lomnici Ügyvédi Iroda, 1118 Budapest, Bocskai utca 41/B. földszint 3.), útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítélete, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság G.40.014/2001/7. számú részítélete, a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú végzése, a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.30.009/2003/3. számú végzése, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság G.40.014/2001/83. számú ítélete, a Győri Ítéltábla Gf.I.20.072/2005/34. számú ítélete, a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.310/2006/7. számú ítélete, a Győri Ítéltábla Gf.I.20.072/2005/39. számú végzése, valamint a Győri Ítéltábla Gf.I.20.348/2011/60. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 1.2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [3] A felperesi jogelőd egy osztrák bank mint hitelnyújtó és az I. rendű alperes (egy Magyarországon bejegyzett kft.) mint hitelfeltevő között 1998. augusztus 27-én hitelszerződés jött létre, majd a fenti felek 1999-ben újabb hitelszerződést (a továbbiakban: jelzálogszerződést) is kötöttek. A jelzálogszerződést többek között a III. rendű (az indítványozó), az V. rendű és a VI. rendű alperesek tulajdonában lévő, egy győri ingatlanra bejegyzett jelzálogjog biztosította. Mindkét szerződést biztosította továbbá az I.–IV. rendű alperesek bianco váltó kötelezettség vállalása is. A hitelnyújtó ausztriai székhelyű, bankként tevékenykedő felperesi jogelődnek a perbeli időszakban fióktelepe Magyarországon nem volt. Egy alkalmazott azonban, aki részben Ausztriában, részben a felperesi jogelőd által Magyarországon alapított kft.-ben is dolgozott, közreműködött a perbeli hitelek kihelyezésében. E munkavállaló egy magyar ügyvéddel együttműködve tárgyalta a magyar hitelfeltevőkkel.
- [4] Az elkészített német nyelvű ajánlatot, amit később magyarra is lefordítottak, a hitelfeltevő elfogadta, aláírta, ezzel a szerződés létrejött. A szerződésekben rögzítettek szerint, a szerződések tekintetében az osztrák jog volt az irányadó. A kölcsönösségeket a felperesi jogelőd az általa megjelölt bankban, az I. rendű alperes által nyitott számlára utalta osztrák schillingben (a továbbiakban: ATS). Azokat – meghatározott feltételek teljesülését követően – magyarországi bankban vehette fel az I. rendű alperes, aki a pénz visszafizetési kötelezettségét utóbb mindkét szerződés tekintetében megsértette, késedelembe esett. A hitelnyújtó ezért 2000. november 15-én felmondta a hiteljogviszonyt.

- [5] A felperesi jogelőd eredeti keresetében az I. rendű alperest, mint főkötelezettet, a II. és a IV. rendű alpereseket mint egyetemleges váltókötelezetteket, a III. rendű alperest mint egyetemleges váltókötelezettet és jelzálog kötelezettet, az V. és VI. rendű alpereseket mint jelzálog kötelezetteket 1 296 386,01 ATS, az I. rendű alperest mint főkötelezettet, a II.-IV. rendű alpereseket mint egyetemlegesen váltókötelezetteket 2 759 386,98 ATS megfizetésére kérte kötelezni.
- [6] Az elsőfokú bíróság a korábban egyesített perekben, ahol mindkét per kereseti kérelmeinek tárgya hiteltartozás, illetve váltótartozás megfizetése volt, a kamatok tekintetében az eljárást elkülönítette, az egyéb kereseti kérelmek tárgyában pedig részítéletet hozott. A II., III., IV. rendű alperesekkel szemben a váltókeresetet elutasította, egyebekben a rendelkező rész szerint marasztalta az alpereseket. Az első fokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2001. június hó 1. napján kelt G.40.014/2001/7. számú részítéletét a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú végzésével a fellebbezéssel érintett részében hatályon kívül helyezte, az első fokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [7] A felperes módosított keresetében 2 746 458,08 ATS-nek, illetve 1 283 221,53 ATS-nek megfelelő euró, valamint ezen összegek után 2000. november 1. napjától járó 14,25% késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest. A III., az V. és a VI. rendű alperesekkel szemben az 1 400 000 ATS tőkeösszegű hitelszerződéshez kapcsolódó zálogjogát érvényesítette.
- [8] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Viszontkeresetükben a hitelszerződések, illetve a jelzálogszerződések érvénytelenségének megállapítását, továbbá a jelzálog törlését kérték az ingatlan-nyilvántartásból.
- [9] A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság mint első fokú bíróság a 2004. december 22-én kelt G.40.014/2001/83. számú ítéletével, amelyet a G.40.014/2001/86 számú kijavító végzéssel a jogorvoslati záradék tekintetében kiegészített, a rendelkező rész szerint marasztalta az I. rendű alperest, kötelezte továbbá a III., a VI. és az V. rendű alpereseket annak tűrésére, hogy a győri ingatlanuk tekintetében fennálló tulajdoni illetőségre bejegyzett jelzálogjog alapján 101 742 euró tőkeösszeg és járulékai erejéig a felperes az ingatlanból kielégíthesse az eredetileg 1 400 000 ATS tőkeösszegű hitelviszonyból még fennálló követelését. Az elsőfokú bíróság az alperesek viszontkeresetét elutasította.
- [10] A Győri Ítéltábla Gf.I.20.072/2005/34. számú másodfokú ítélete részben, kizárólag a kamatok tekintetében változtatta meg az elsőfokú ítéletet. A Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.310/2006/7. számú ítéletével a Győri Ítéltábla Gf.I.20.072/2005/34. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [11] A Győri Ítéltábla a 2011. június 29. napján hozott Gf.I.20.072/2005/39. számú végzésével megállapította, hogy „a Gf.I.20.072/2005. szám alatti másodfokú eljárás a felperes jogutódlás folytani megszűnésével és az osztrák cégjegyzékből való törlésével 2005. december 20. napjával félbeszakadt”. E végzés megállapította, hogy a Győri Ítéltábla 2006. június 1-jén hozott Gf.I.20.072/2005/34. számú másodfokú ítélete hatálytalan. Indokolása idézte a Pp. vonatkozó szabályait. Majd a Legfelsőbb Bíróság 2011. november 28-án kelt Gf.X.30.375/2011/2. számú végzésével helybenhagyott, Gf.I.20.348/2011/2. számú végzésével, a jogutódlás megállapítása mellett, a félbeszakadt eljárás folytatását rendelte el.
- [12] Az I–V. rendű alperesek fellebbezése folytán (a VI. rendű alperes a fellebbezését az eljárás során visszavonta) eljáró másodfokú bíróság ezt követően az elsőfokú bíróság ítéletét részben, kizárólag az I. rendű alperes által fizetendő kamatok vonatkozásában a Gf.I.20.348/2011/60. számú ítéletével megváltoztatta. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indokolásban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette. Rögzítette, hogy az I. rendű alperessel szemben 2011. december 2-ával felszámolási eljárás indult. A felperes perben érvényesített követelését a felszámolási eljárásban hitelezői igényként bejelentette, azt a felszámoló nyilvántartásba vette. Az ítéltábla utalt továbbá az eljárás félbeszakadásának, majd az eljárás folytatásának tényére, a vonatkozó határozatokra. A jogutódlás tekintetében kifejtette, hogy a hitelnyújtó két jogutódra vált szét, amelyek később összeolvadtak. Úgy ítélte meg, hogy emiatt nincs jelentősége annak, hogy a felperesi jogelőd szétválása során a perbeli követelés az azt biztosító mellékkötelezettségekkel együtt melyik jogutód vagyonába került.
- [13] A III. és az V. rendű alperesek 2015. május 13-án az első fokon eljáró bírósághoz benyújtott felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a per tárgyát képező kölcsönszerződések semmisségének megállapítása mellett a kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet sérti a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 1. § (1) bekezdését, 3/A. §-ának (1) bekezdését és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221. §-át.

- [14] 2015. november 17-én érkezett beadványukkal a III. rendű és az V. rendű alperesek kiegészítették a felülvizsgálati kérelmüket.
- [15] A felülvizsgálati ítélet szerint e kiegészítésben az eredeti felülvizsgálati kérelmükben előadottakon túlmenően, további jogszabálysértésekre is hivatkoztak. Ezen kiegészítésükben utaltak arra is, hogy V. és VI. rendű alperes tekintetében 2001. június 1-én a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság előtt G.40.014/2001/7. számon jogerős részítele született. Beadványukhoz új bizonyítékokat csatoltak.
- [16] A felperes a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra nem tett észrevételt, ahogyan a felülvizsgálati kérelmet be nem nyújtó alperesek sem.
- [17] A Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítélete a jogerős ítéletet – a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében – hatályában fenntartotta. A Kúria a másodfokú ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett részét a Pp. 272. § (1) bekezdésében meghatározott, a jogerős ítélet kézbesítésétől számított 60 napon belül benyújtott felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése szerint. Az abban felhozott indokok alapján a jogerős ítéletet nem találta jogszabálysértőnek.
- [18] A felülvizsgálati ítélet kimondta, hogy a 60 napos határidőn túl előterjesztett, a felülvizsgálati kérelmet kiegészítő beadványban megjelölt azon jogszabálysértések, amelyek a törvényes határidőn belül benyújtott felülvizsgálati kérelemben nem szerepeltek, továbbá a kiegészítő kérelemhez csatolt okiratok nem voltak vizsgálhatók, mert a Pp. 275. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé új bizonyítékok figyelembe vételét a felülvizsgálati eljárásban, a Pp. 273. § (5) bekezdése pedig kizárja a felülvizsgálati kérelem megváltoztatását.
- [19] A Kúria határozatában megerősítette, hogy a felperesnek a főadóssal szembeni követelésére az osztrák jog, míg a jelzálogjogra vonatkozó szerződések tekintetében a magyar jog az irányadó. Az eljáró bíróságok szerint a hitelszerződések nem érvénytelenek a keresettel érintett körben.
- [20] A Kúria rámutatott, hogy a dologi jogi adóssok tekintetében alkalmazandó magyar jog szerint a főkövetelés fennállása és érvényesíthetőségének ideje alatt a jelzálogjog – amennyiben az más okból nem szűnik meg – fennmarad, és az abból származó igény bírósági úton érvényesíthető. Így a perbeli jelzálogjog sem szűnt meg.
- [21] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítéletét, illetve a jelen végzés Indokolása [1] bekezdésében megjelölt további bírósági határozatokat minősítse alaptörvény-ellenesnek és semmisítse meg, mivel sértik az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát.
- [22] A Pp. 359/C. § (2) bekezdésére hivatkozással – miszerint az első fokon eljáró bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott határozat végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggeszti, ha az Alkotmánybíróság erre hívja fel a bíróságot – az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól az erre vonatkozó intézkedés megtételét.
- [23] 2.1. A főtítokár hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, mert a panaszból nem lehetett megállapítani, hogy ki nyújtotta be az indítványt, mivel a támadott bírósági határozatban és az indítványban megjelölt laccímek nem voltak azonosak. A hiánypótlási felhívás tartalmazta azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, és rögzítette, hogy az indítványnak indokolást is kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság főtítokára felhívására az indítványozó – jogi képviselője útján – határidőben előterjesztette hiánypótlását, amelyben az indítványozó nyilatkozott arról, hogy az indítványozó III. rendű alperes, és meghatalmazást is csatolt.
- [24] 2.2. Az alkotmányjogi panaszában az indítványozó kifejezetten az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjoga sérelme miatt kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását, és a felülvizsgálati ítélet, illetve a felsorolt határozatok megsemmisítését.
- [25] Ugyanakkor a következő felsorolást is tartalmazza a panasz, minden további indokolás nélkül: „Az Alaptörvényben biztosított és jelen alkotmányjogi panasz szempontjából vizsgálendő jogosultságok megnevezése: B) cikk (1) bekezdés (jogállamiság, jogbiztonság), R) cikk (2) bekezdés (a jogszabályok mindenre kötelezőek), cikk (1) bekezdés (alapvető jogok tiszteletben tartása), I. cikk (2) bekezdés (alapvető jogok elismerése), XV. cikk (1) bekezdés (törvény előtti egyenlőség), XV. cikk (2) bekezdés (megkülönböztetés tilalma), XXIV. cikk (1) bekezdés (ügyintézés részrehajlás nélkül, tisztességes módon), XXVIII. cikk (1) bekezdés (pártatlan bíróság, tisztességes tárgyalás), XXVIII. cikk (7) bekezdés jogorvoslathoz való jog), 25. cikk (3) bekezdés (a Kúria biztosítja a

- jogalkalmazás egységét), 26. cikk (1) bekezdés (a bírák alá vannak rendelve a törvénynek), 28. cikk (a bíróság a jogszabályt azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezi)."
- [26] Az indítványozó utalt az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére is, rögzítve, hogy alapvető jog törvényben, más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- [27] Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság mondja ki, hogy az ügy elbírálására a magyar bíróságoknak nem volt joghatósága. Másodlagosan, „abban a nem várt helyzetben, ha osztja az ügyben eljáró bíróságok joghatóságra vonatkozó álláspontját” az Alkotmánybíróság, kérte a perbeli hitelszerződések semmisségének megállapítását, valamint azt is, hogy az indítványozó perbeli győri ingatlana tekintetében fennálló tulajdoni illetőségére a 101 742 euró tőkeösszeg és járulékai erejéig bejegyzett jelzálogjog alapítása jogszabályba ütköző volt.
- [28] Kérte, hogy az Alkotmánybíróság minősítse alaptörvény-ellenesnek, hogy „a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság felülbírálta G.40.014/2001/83. számú ítéletében a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú ítéletét anélkül, hogy a részítéletet nem helyezi hatályon kívül”.
- [29] Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a fentebb megjelölt ügyben nincs rendkívüli jogorvoslati eljárás folyamatban.
- [30] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróság ügyrendje (a továbbiakban: Ügyrend) 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [31] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [32] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [33] A Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítéletét 2016. március 17-én vette át az indítványozó jogi képviselője, míg alkotmányjogi panaszát 2016. május 7-én nyújtotta be – postai úton – az ügyben eljáró elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria felülvizsgálati eljárásában hozott ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [34] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [35] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [36] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére. A kérelem – csak a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében – tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel vagy nemzetközi szerződéssel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz csak a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében felel meg a határozottság vonatkozásában a törvényi feltételeknek.
- [37] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított jogok egy része: R) cikk (1)–(2) bekezdés, 25. cikk (3) bekezdés, 26. cikk (1) bekezdés, 28. cikk – nem minősül az Alaptörvényben biztosított és védett alapjognak.
- [38] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozásnak csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye

{3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az indítványozó beadványában nem hivatkozott a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban sem felel meg a törvényi feltételeknek.

- [39] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelés vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [40] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [41] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [42] Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését, a bírói mérlegelést tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [43] 4.1. A főttkári hiánypótlási felhívás ellenére az alkotmányjogi panaszt nem módosította és nem is egészítette ki az indítványozó, kizárólag az indítványozó személye tekintetében jelentett be pontosítást.
- [44] Az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján „analízisre” szorul, hogy az eljáró bíróságok a polgári eljárásjog szabályait az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték-e döntésük során. A Pp. 8. § (1) bekezdésének első fordulata szerint a bíróság köteles biztosítani, hogy a felek és a per többi résztvevője jogaikat rendeltetésszerűen gyakorolják. A Pp. 206. § (1) bekezdés szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A Pp. 221. § (1) bekezdés első fordulata alapján az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével.
- [45] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság számos döntésére is.
- [46] Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzítettek alapján az indoklási kötelezettség elmulasztása, illetve a felperesi nyilatkozatok figyelembe vétele és mérlegelés tekintetében az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává teheti a támadott határozatokat.
- [47] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésében védett „perbeli esélyegyenlőség elve alapján jelen ügyben meg kellett volna valósulnia a Pp. 3. § (6) bekezdésében szabályozott kétoldalú meghallgatás alapelveinek is.”
- [48] Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részeként értelmezi a kétoldalú meghallgatás elvének bírósági eljárások tekintetében állított sérelmeit, és e panasz tekintetében is ilyen módon vizsgálta azt.
- [49] A tisztességes bírósági eljárás elvével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a Pp. – az alkotmányjogi panasz tekintetében – relevanciával bíró bekezdései a következők:
„Pp. 273. § (5) A felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni; a kérelem mindaddig visszavonható, amíg a Kúria a határozatát meg nem hozta, illetve – tárgyalás tartása esetén – a határozathozatal céljából vissza nem vonult. Az ezzel kapcsolatban felmerült költségek viseléséről a Kúria határoz.”
„Pp. 275. § (1) A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.”
- [50] Az indokolt bírói döntéshez fűződő joggal – amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül értelmezhető – kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábban már kimondta, hogy az alkotmányos előírás kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg,

hogyan ítélezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].

- [51] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében, mivel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal, az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítvány nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [52] Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet részletes és a felülvizsgálati kérelem egyes elemeit érintő indokolást tartalmaz-e, és megállapította, hogy e tekintetben sem veti fel a panasz az alaptörvény-ellenesség kételyét. Az indítványozó által előadott érvek alapján ugyanis az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel a bíróságok az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálták és ennek értékeléséről számot adtak. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét [3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [53] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság mondja ki, hogy az ügy elbírálására a magyar bíróságoknak nem volt joghatósága. Másodlagosan kérte a perbeli hitelszerződések semmisségének kimondását az indítványozó perbeli győri ingatlana tekintetében fennálló tulajdoni illetőségére bejegyzett jelzálogjog alapítása jogszabályba ütköző voltát, valamint azt is, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy alaptörvény-ellenes, hogy „a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság felülbírálta G.40.014/2001/83. számú ítéletében a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú ítéletét anélkül, hogy a részítéletet nem helyezi hatályon kívül”.
- [54] Az Alkotmánybíróság rámutat, a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú határozata nem ítélet, hanem hatályon kívül helyező végzés.
- [55] Az Alkotmánybíróság fenntartja a korábban már kialakított álláspontját, miszerint „[a] bírói döntést megsemmisítő alkotmánybírósági döntés eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 360. § b) pontja alapján, ha az Alkotmánybíróság megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és a bírósági határozatot megsemmisíti, az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárási eszközét – az Alkotmánybíróság határozata alapján és a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával – a Kúria állapítja meg. Az Abtv. 43. §-a azt is kimondja, hogy a bírói döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítése következtében a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróság határozata szerint kell eljárni, ez azonban nem jelenti azt, hogy a szükség szerint lefolytatandó bírói döntés konkrét tartalmára nézve az Alkotmánybíróság a bíróság számára utasítást adhatna vagy kötelezést állapíthatna meg” [lásd például: 3203/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [56] Ezt az értelmezést alkalmazva, az Alkotmánybíróság az ügy érdemi eldöntésére vonatkozóan a bíróságnak utasítást nem adhatott.
- [57] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [58] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria ítéletében foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy a panaszos a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [59] Az a tény, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [60] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.

- [61] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [62] 6. Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1040/2016.

